Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

ASIANTUNTIJALAUSUNTO
Tuomo Kalliokoski
14.06.2022

Ympäristövaliokunta
Eduskunta

Asia: U 49/2021 vp
U-jatkokirje komission ehdotuksesta LULUCF-asetuksen ja hallintomalliasetuksen muuttamisesta

Ympäristöministeriö kiittää Ympäristövaliokuntaa mahdollisuudesta lausua LULUCF U-jatkokirjeestä.

Ympäristöministeriö yhtyy valtioneuvoston U-kirjelmää (49/2021 vp) täydentävän U-jatkokirjeen kantoihin, mutta haluaa esittää muutamia huomioita koskien erityisesti tavoitteita, sanktiomekanismia ja joustoja.

Ympäristöministeriö katsoo puheenjohtajavaltio Ranskan esittämän kompromissiratkaisun (7985/22 REV 3) riittävällä tavalla varmistavan sektorin ilmastotavoitteiden toteutumisen. Komission ehdotuksessaan esittämät vuotuiset sitovat tavoitteet olisivat olleet vahvemmin ohjaamassa sektoria kohti vuoden 2030 tavoitetta. 5-vuotistarkastelu huomioi kuitenkin paremmin sektorin hiilitaseiden voimakkaat vuotuiset vaihtelut. Ranskan kompromissitekstissä 5-vuotistarkastelu yhdistetään vuoden 2030 pistetavoitteeseen, jotta voidaan varmistaa nielujen aikaansaamien poistumien kasvaminen ajan yli. Ilman vuoden 2030 erillistavoitetta pelkkä 5-vuotistarkastelu mahdollistaisi, että nielut olisivat pienemmät vuonna 2030 kuin kauden alussa, vaikka 5-vuotistarkastelun velvoite täyttyisi. Ympäristöministeriö katsoo, että neuvotteluissa tulee varmistaa kaksoistavoitteen toteutuminen.

Kansalliset tavoitteet on muutettu suhteellisiksi lisäyksiksi. Komission Suomelle esittämä sektorin nettonieluvelvoite vuodelle 2030 oli -17,8 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia (Mt CO2-ekv.). Komission esityksessä Suomen maankäyttösektorin nettonielun keskiarvo vuosina 2016-2018 oli -14,9 Mt CO2-ekv. Näin ollen Ranskan Suomelle esittämä velvoite vuodelle 2030 on -2,9 Mt CO2-ekv. Muutoksella on tavoiteltu teknisen korjauksen tarpeen vähentämistä. Ympäristöministeriön näkemyksen mukaan suhteellinen laskentatapa lisää tulkinnanvaraisuutta tavoitteisiin. Suomen metsien muuttuneiden kasvulukujen takautuva vaikutus kasvihuonekaasuinventaarion hiilitaseisiin on toistaiseksi epäselvä. Esitetty muutos tavoitteen laskentatapaan voi näin ollen tuoda epävarmuutta, mikä on vuoden 2030 velvoitetta vastaava absoluuttinen hiilinielu. Edelleen on kuitenkin selvää, että Suomen kansallinen hiilinielutavoite vuodelle 2035 on kunnianhimoisempi kuin LULUCF asetuksen tuoma velvoite.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Ranskan kompromissitekstissä maankäyttösektorille ei ole määritelty mitään sanktiomekanismia, jos asetuksessa sektorille asetettuja kansallisia velvoitteita ei saavuteta.

Ympäristöministeriö ei pidä lähestymistapaa loogisena suhteessa muihin sektoreihin, vaan katsoo, että tiukentuvat ilmastotavoitteet vaativat myös selkeät sanktiomekanismit kaikilla sektoreilla. Ensisijaisesti pitäisi pyrkiä varmistamaan kaikilla sektoreilla sektorin sisäinen sanktiomekanismi, jos velvoite ei täyty. Maankäyttösektorilla tämä voisi esimerkiksi tarkoittaa laskennallisen alijäämän siirtämistä vuonna 2031 alkavalle velvoitekaudelle. U-jatkokirjeessä esitetty valtioneuvoston kanta vastaa nykyisen asetuksen mukaisen kytköksen säilyttämistä taakanjako- ja maankäyttösektorin välillä.

Ranska on tuonut kompromissitekstissään asetukseen uusia joustoelementtejä. Luonnontuhojen lisäksi joustojen kautta pyrittäisiin huomioimaan ilmastonmuutoksen aiheuttamia päästöjä (esim. tulvat, pitkittyneet kuivuusjaksot). Jäsenmaat, joissa on Unionin keskiarvoa enemmän turvemaita, saisivat käyttöönsä myös uuden jouston, joka mahdollistaisi ennen vuotta 2013 tehtyjen turvemaatoimien aikaansaamien päästöjen kompensoinnin (EU tasolla enintään 50 miljoonaa hiilidioksidiekvivalenttitonnia). Jousto muodostuisi 2021-2030 käyttämättä jääneistä joustoyksiköistä ja lisäksi jäsenmaan tulisi todentaa turvemaiden päästöt käyttämällä ajantasaisia mittaus- ja mallinnusmenetelmiä. Ympäristöministeriö näkee riittävät joustot tärkeiksi, mutta samaan aikaan tulee varmistaa, etteivät joustot vaaranna ilmastokunnianhimoa. Erityisesti turvemaiden joustoa on tärkeä tarkastella tästäkin näkökulmasta.